

22.5.2025

Diaarinro VN/25123/2024

Ennallistamissuunnitelman valmistelun teemaryhmän 1 Maa- ja sisävesiluontotyytit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvatasanteet (Artiklat 4 ja 9)

Lisäkokous

Aika: Keskiviikko 22.5.2025 klo 9.00–11.00

Paikka: Teams

Kutsutut: TR1-jäsenten ja -varajäsenten lisäksi myös kaikki muut tähän mennessä nimetyt pienryhmien työhön osallistuvat henkilöt

Paikalla: Mikko Kuusinen (pj), Hanna-Leena Keskinen, Iris Mäntylä, Olli Ojala, Martina Reinikainen, Maaret Väänänen (ympäristöministeriö), Katja Matveinen (vpj), Heini Lehtosalo, Antti Leinonen, Riikka Knaapi, Janne Pitkänen, Ville Schildt, Jouni Tammi, Perttu Tamminen (maa- ja metsätalousministeriö), Marita Arvela (siht.), Aija Kukkala (siht.), Mari Annala, Mats Godenhjelm, Heikki Mykrä, Anna Suuronen (Syke), Raisa Nikula (siht.), Saija Koljonen, Pauliina Louhi (Luke), Marja-Liisa Pitkänen, Pirkko Siikamäki (ELY-keskus), Santtu Kareksela (Metsähallitus Luontopalvelut), Marjaana Ahokumpu, Tuomas Kallio (Metsähallitus Metsätalous Oy), Arto Sorri (Suomen Metsäkeskus), Mari Lyly (Suomen Riistakeskus), Maija Häggblom (Ahvenanmaan maakuntahallitus)

Poissa: Diar Isid, Anna Schulman, Tapani Sirviö (maa- ja metsätalousministeriö), Antti Sallinen, Jarno Turunen (Syke), Jarkko Nurmi (Suomen Riistakeskus), Sakari Sarkkola (Luke), Suvi Haapalehto, Raisa Tiilikainen (Metsähallitus Luontopalvelut), Hannu Lehtonen, Lauri Karvonen (Metsähallitus Metsätalous Oy)

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Mikko Kuusinen avasi kokouksen ja asialista hyväksyttiin. Kokouksen asialistaan ei ollut huomautettavaa tai täydennettävää.

2. Edellisten kokousten (7 ja 7plus, 29.4.2025 ja 5.5.2025) pöytäkirjaesitysten hyväksyminen

Edellisten kokousten pöytäkirjat hyväksyttiin ilman huomautuksia.

3. Pienryhmien työn ohjeistus (Mikko Kuusinen, Aija Kukkala)

Mikko Kuusinen esitteli keskeisimmät asiat liittyen pienryhmien työn aloitukseen. Teemaryhmä 1 alaisuuteen perustetaan seuraavat pienryhmät:

- Ryhmä 1: Kosteikot – suoluontotyytit (sis. osan EA:n luontotyyppiryhmän 1 luontotyypeistä eli suot).
- Ryhmä 2: Kosteikot – meriluontotyytit & sisävedet (sis. osan EA:n luontotyyppiryhmän 1 luontotyypeistä (meriluontotyytit) ja luontotyyppiryhmän 3: Jokien, järvien sekä tulva- ja ranta-alueiden luontotyytit).
- Ryhmä 3: Niityt ja muut laidunalueiden luontotyytit eli perinnebiotoopit (sis. EA:n luontotyyppiryhmän 2).
- Ryhmä 4: Metsät (sis. EA:n luontotyyppiryhmän 4: metsät).
- Ryhmä 5: Tunturit (sis. EA:n luontotyyppiryhmän 5: arojen, nummien ja pensaikkojen luontotyytit).

- Ryhmä 6: Kallioiden ja dyynien luontotyytit (sis. EA:n luontotyyppiryhmän 6).
- Ryhmä 7: Lajien elinympäristöt
- Ryhmä 8: Jokiasteet

Pienryhmien vastuhenkilöt ja jäsenistö ovat suurelta osin vahvistetut (liite 1). Pienryhmiin voidaan kutsua asiantuntijoita kuultavaksi. Pienryhmät voivat työskennellä teemaryhmän 1 Teams-työtilassa ja säilyttää työssä tuotettuja materiaaleja siellä, omassa nimetyssä kansiossa. Pienryhmien työtä varten on saatavissa paljon taustamateriaalia luontotyyteistä. Kukin pienryhmä voi myös perustaa omia Teams-keskusteluja. Puheenjohtaja muistutti, että pienryhmien työn lähtökohtana ovat lajien ja luontotyyppien tarpeet, ottaen kuitenkin huomioon myös ennallistamissuunnitelmalle asetetut reunaehdot. Formaatti ohjaa tarkastelemaan liityntäkohtia eri artikloiden välillä. TR1:n SOVAan liittyvä työ tulee vielä täsmentymään ja prosessissa pitää huolehtia, ettei tule tuplatyötä. Suomi lähettää ennallistamissuunnitelman englanninkielisenä komissiolle, mutta Suomessa asiasta viestitään suomen kielellä.

Tuotiin esille, että SOVAsta on keskusteltu myös metsäryhmässä (i. teemaryhmä 5) ja siellä keskustellun perusteella Syke kerää tietoja myös niiden toimenpiteiden vaikutuksista, joita ei lopulta oteta mukaan ennallistamissuunnitelmaan. Toimenpiteiden ja niiden vaikutusten dokumentoinnista tulee vielä linjata, vaikkakin todettiin, että on hyvä matalalla kynnyksellä kirjata toimenpiteiden vaikutuksia tässä vaiheessa, ja että olisi hyvä myös kirjata, miksi jokin toimenpide hylätään. Toisaalta muistutettiin, ettei voi etukäteen tietää, mikä toimenpide jää lopulta mukaan ja mikä ei.

Aija Kukkala esitteli ennallistamisasetuksen artiklan 4 kannalta keskeisiä luontotyyppitavoitteita, joita ovat mm. ei-hyvässä tilassa olevan luontotyyppipinta-alan parantaminen sekä suotuisan viitealan saavuttaminen ja palauttaminen. Ennallistamissuunnitelmaan tarvitaan luontotyyppien osalta paljon tietoa pinta-aloista, ja luontotyypejä on tarkasteltava ennallistamissuunnitelmaa varten toisaalta yksittäin, toisaalta ennallistamisasetuksen luontotyyppiryhmissä, ja lisäksi kokonaisuutena. Kukkala muistutti myös, että kaikilla luontotyypeillä ei ole tarvetta pinta-alan kasvattamiseen eli luontotyyppien palauttamiseen. Pienryhmät saavat käyttöönsä master-excelin, jossa on luonnostietoja suojelutasoarvioinnin tuloksista. Sen lisäksi luontotyyppikortit ja muut suojelutasoarvioinnissa tuotetut tiedot ovat pienryhmien tärkeää taustamateriaalia.

Raisa Nikula esitteli teemaryhmälle puheenjohtajien ja sihteerien valmisteleman työdokumenttipohjaluonnoksen, jota jokaisen pienryhmän on tarkoitus täyttää. Lajien elinympäristöjä ja jokiasteita sekä tulvasanteita varten on tuotettava omat työdokumentit, joihin kootaan niitä koskevaa ennallistamissuunnitelmaa varten tarvittavat asiat.

Keskustelussa nostettiin esille mm. seuraavia huomioita:

- Miten luontotyyppien tilaltaan tuntematon pinta-ala huomioidaan ennallistamissuunnitelmassa? Ensimmäisessä ennallistamissuunnitelmassa on mahdollista käsitellä osa pinta-alasta tilaltaan tuntemattomana. Vuoteen 2030 mennessä 90 % tuntemattomasta pinta-alasta tulee kuitenkin selvittää (onko se hyvässä vai ei-hyvässä tilassa) ja vuoden 2040 jälkeen ei saisi enää olla ollenkaan tilaltaan tuntematonta pinta-alaa.
- Mikä on jouston käyttö luontotyyppiryhmien välillä vuoden 2030 pinta-alatavoitteiden osalta? Koordinoidaanko sitä, parannetaanko ensin helppoja kohteita vai huonommassa tilassa olevat kohteet vai niitä kohteita, jotka hyödyttävät mahdollisimman monta luontotyyppiä? Kysymystä joustosta pidettiin tärkeänä ja sen pohtimista jatketaan TR1:ssä pienryhmistä saatujen syötteiden pohjalta.
- Tiedusteltiin, onko Natura 2000-verkostossa tehtävistä toimista tullut tarkentavaa tietoa. Tuotiin esiin, että suojelualueiden potentiaalitarkastelua on edistetty lähinnä soiden osalta. Jatkotyön kannalta olisi hyödyllistä, jos siihen saisi lisäsyötteitä ja tarkennuksia mm. pienryhmistä.
- Esille tuotiin muut ennallistamisasetuksen poikkeukset, jotka ovat asetuksen muissa artikloissa, mutta vaikuttavat 4. artiklan tavoitteiden asetteluun ja toimeenpanoon. Todettiin, että artiklojen 6 ja 7

poikkeuksien osalta tarvitaan keskustelua komission kanssa (mahdollista seuraavassa ennallistamisasetuksen EU-kokouksessa).

- Muistutettiin, että ennallistamistoimenpiteen ei tarvitse vielä olla valmis, vaan aloitettu, kun katsotaan asetuksessa olevia määräaikoja.
- Todettiin edessä olevan paljon työtä ja aikataulun olevan tiukka. Siksi pienryhmien työn tulisi olla jo pitkällä syys-lokakuussa.
- Ad-hoc -seurantatyöryhmä on muodostumassa ja tukee TR1:n työtä; sieltä saa syötteitä pienryhmien työhön. Lisätietoa ryhmästä saadaan myöhemmin.
- Tuotiin esille tietopuutteiden paikkaamisen taso, esim. mallinnus ja kaukokartoitusmenetelmät voivat olla keinoja tietopuutteiden paikkaamisessa. Pienryhmien tulee tunnistaa, mihin tilanteeseen ne sopivat.
- EU:lta on tulossa ohjeistus direktiiviluontotyyppien tilan seurantaan ja arviointiin, joka voi olla hyödyllinen taustadokumentti pienryhmien työhön.
- Esimerkkinä toimenpiteiden valinnasta (rajaamisesta) tuotiin esille, että pölyttäjärhmä käyttää toimenpiteiden luokittelussa vaikuttavuusasteikkoa 1–3.
- Muistutettiin, että nyt TR1:n työ alkaa konkretisoitua, kun asiantuntijat kohtaavat pienryhmissä. Myöhemmin mukaan tulevat myös poliittisen tason näkemykset. Komissio antaa myös palautetta ennallistamissuunnitelmista jäsenmaille ja niihin joudutaan todennäköisesti tekemään muutoksia palautteen perusteella.

4. Luontotyyppikohtaisiin tavoitteisiin liittyvät poikkeukset ennallistamisasetuksen 4. artiklan kohdissa 2 ja 5 (Aija Kukkala)

Aija Kukkala esitteli kahta ennallistamisasetuksen 4. artiklassa olevaa poikkeusta, jotka on otettava huomioon teemaryhmän 1 työssä. Poikkeukset koskevat asetuksen liitteen I luontotyyppejä.

Keskusteltiin seuraavista aiheista:

- Poikkeusten käytännön tulkintaan kaivataan ohjeita. Tuotiin esille, että asetuksen kohta 4(2) koskee luontotyyppin hyvää tilaa ja lähtökohtaisesti haettaneen korkeinta eli 80 %:n lievennystä.
- Muistutettiin, että kosteikkoalueiden ennallistamisella voi olla myönteistä vaikutusta maanpuolustukseen. Todettiin, että luontotyyppien päällekkäisyyden (esim. puustoiset suot ja aapasuot) huomioimisesta luontotyyppien tavoitteiden asettamisessa ennallistamissuunnitelmaan tarvitaan lisää tietoa. Tällä hetkellä siihen ei ole EU-tason ohjeita eikä keskustelua ole käyty EU-tasolla.
- Pohdittiin, mikä riittää artiklan 4(5) mukaisen poikkeuksen perusteeksi, ja vaikuttaako poikkeuksella saatu lievennys koko luontotyyppiryhmään.
- Todettiin, että Suomen halutessaan pyytämää poikkeusta puustoisten soiden osalta hyvän tilan tavoitteen laskemisesta 90 %:sta 80 %:iin voitaisiin pitää huomattava lievennyksenä.

5. Muut asiat

Ei muita asioita. Puheenjohtaja viestitti toivomuksen, että pienryhmät aloittavat työnsä ennen kesälomakautta.

6. Seuraava kokous

Seuraava teemaryhmän kokous on 3.6.2025, asialistalla on aiemmin käsittelemättä jääneiden metsä- ja suoluontotyyppien esittely.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.45

Liitteet:

Liite 1. Pienryhmien kokoonpanot.pdf